

Verksamhetsplan för det gemensamma folkhälsoarbetet 2016

mellan

Hälsa- och sjukvårdsnämnden i Sjuhärad och Borås Stad

Mål för det gemensamma folkhälsoarbetet

Stora delar av stadens folkhälsoarbete formas utifrån den nationella folkhälsopolitiken, Västra Götalandsregionens folkhälsopolicy och Borås Stads vision.

Målet med folkhälsoarbetet är *att skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen* i Borås.

Prioriterade målområden:

- delaktighet och inflytande i samhället
- ekonomiska och sociala förutsättningar
- barns och ungas uppväxtvillkor
- miljöer och produkter
- fysisk aktivitet
- tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Prioriterade grupper är barn, unga och äldre. Folkhälsosamordnarnas och utvecklingsledarnas uppgift är att stödja och möjliggöra för andra förvaltningar och organisationer att utveckla arbetsformer, för att verka mot uppsatta mål.

Regionens mål

- En jämlik- och jämställd hälso- och sjukvård och tandvård som kännetecknas av hälsofrämjande synsätt, hög tillgänglighet och god kvalitet som ges inom givna resurser och på lika villkor
- Ett välfungerande lokalt folkhälsoarbete som främjar hälsa och förebygger sjukdom och skada och ger hälsovinster för invånarna
- Stärkt delaktighet hos befolkningen

Andra viktiga styrdokument för det regionala folkhälsoarbetet är:

Visionen Det goda livet

Folkhälsopolitisk policy

VG 2020 - regional utvecklingsstrategi

Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland

Kommunens mål

Målområden i Vision 2025

- Människor möts i Borås
- Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga
- Företagande växer genom samverkan
- Livskraftig stadskärna
- Medborgares initiativ gör landsbygden levande
- Goda resvanor och attraktiva kommunikationer
- Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Välfärdsbokslut

Välfärdsbokslutet omfattar två delar; en kommenterad sammanställning av folkhälso- och välfärdsdata för Borås Stad och dess stadsdelar, samt en åtgärdsplan som uppdateras årligen och där stadsdelarna samverkar med planeringsunderlag.

Samverkansavtal mellan Borås Stad och Polisen

- Det brottsförebyggande arbetets struktur
- En trygg, ren och vacker stad
- Minska den offentliga alkoholkonsumtionen
- Minska tillgängligheten och nyrekrytering till narkotika och dopningsmissbruk
- Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF)
- Motarbeta organiserad brottslighet

Nytt avtal kommer att skrivas under 2015, baserat på Trygghetsmätningens resultat.

Drogpolitiska programmet

- Tillgången till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska
- Antalet barn och unga som börjar använda narkotika eller dopningsmedel, eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak, ska successivt minska
- Personer med missbruk eller beroende ska ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet

Föräldrastödsprogrammet

Borås Stad ska erbjuda ett generellt och sammanhållet stöd till föräldrar med barn i åldern 0-17 år. Föräldrastödet ska stärka föräldrars förmåga att utveckla goda relationer med sina barn. Stödet ska vara likvärdigt och långsiktigt och utformas i samverkan mellan Borås Stads olika verksamheter. En viktig del är att samarbeta med andra aktörer. Det gäller främst Västra Götalandsregionen genom mödra- och barnhälsovården. De ideella och idéburna sektorerna kan vara kompletterande aktörer.

Inriktningar:

- Mötesplatser för hela familjen
- Öppna förskolor med geografisk spridning
- Förskola/skola som arena för föräldrastöd
- Rådgivning
- Generella föräldrastödsprogram

Säker och trygg kommun

Borås Stad blev 2013 återcertifierad som en av WHO Säker och trygg kommun. Det innebär att man har ett åtagande att arbeta skadeförebyggande i alla åldrar, för båda könen, i alla situationer och miljöer.

En säker och trygg kommun skall även ha:

1. En infrastruktur baserad på medverkan och samarbete, ledd av en tvärssektoriell grupp som är ansvarig för främjande av säkerhet i sin kommun.
2. Långsiktiga, varaktiga program omfattande båda könen och alla åldrar, miljöer och situationer.
3. Program som riktas mot högriskgrupper och miljöer samt program som främjar säkerhet för utsatta grupper.
4. Program som är grundade på tillgänglig forskning.

5. Program som dokumenterar skadornas frekvens och orsak.
6. Förfaringsätt för utvärdering för att bedöma sina program, process och effekten av förändringar.
7. Fortgående deltagande i nationella och internationella Safe Community nätverk.

Styrdokument

- Vision 2025
- Uppdrag och mål i Borås Stads budget
- Program för föräldrastöd
- Drogpolitiskt program
- Säker och Trygg kommun
- Valfärdsbokslut
- Samverkansavtal med Polisen
- Riktlinjer för serveringstillstånd

Prioriterade områden

- Föräldrastöd
- Trygghetsskapande och brottsförebyggande
- Drogförebyggande
- Skadeförebyggande
- Uppföljning genom bland annat valfärdsbokslut, trygghetsmätning och CAN

För att arbeta med de prioriterade områdena finns 4 heltidstjänster på Fritids- och folkhälsoförvaltningens folkhälsoenhet samt tre lokala folkhälsosamordnare, en i vardera stadsdelsförvaltningen.

Gemensam folkhälsobudget för verksamhetsåret 2016

Intäkter baseras på avtal om folkhälsoinsatser med totalt 24 kr per invånare, samt avtal om folkhälsosamordning med (HSN) 1 080 tkr + (kommun) 750 tkr.	
Intäkter HSN	1 284,3 tkr
Intäkter Kommunen	2 523,0 tkr
Intäkter annan finansiär	0 tkr
Totalt	3 807,3 tkr

Prioriterade områden:

Kommunövergripande utbildningsinsatser och konferenser, vilka genom samverkan erbjuds kommunala förvaltningar, ideella organisationer och andra samverkansparter såsom hälso- och sjukvården, primärvården, polismyndigheten, räddningstjänsten med flera. Deltagande i olika nätverk. Metodutveckling.	234,3 tkr
Föräldrastöd	110 tkr
Trygghetsskapande och brottsförebyggande	185 tkr
Skadeförebyggande	150 tkr

Drogförebyggande	220 tkr
Uppföljning genom bland annat välfärdsbokslut, CAN, Hälsa på lika villkor m m	85 tkr
Lokalt arbete i stadsdelarna Väster, Öster och Norr	300 tkr
Summa	1 284,3 tkr
Lönekostnader och verksamhetsmedel för enhetschef och tre utvecklingsledare i folkhälsa på folkhälsoenheten som arbetar strategiskt med de prioriterade områdena.	2 523,0 tkr
Totalt	3 807,3 tkr

Folkhälsosamordnare	HSN	Kommun	Totalt
Lokal folkhälsosamordnare Norr	360 tkr	250 tkr	610 tkr
Lokal folkhälsosamordnare Öster	360 tkr	250 tkr	610 tkr
Lokal folkhälsosamordnare Väster	360 tkr	250 tkr	610 tkr
Totalt	1 080 tkr	750 tkr	1 830 tkr

Övriga tjänster	HSN	Kommun	Totalt
Se beskrivning nedan	0	6 676,1 tkr	6 676,1 tkr
Totalt ca			6 676,1 tkr

I kommunen finns ett antal tjänster som har i sitt uppdrag att arbeta strategiskt med olika folkhälsofrågor:

- En jämställdhetssamordnare på Stadskansliet
- En ungdomsstrateg på Stadskansliet
- En hållbarhetsstrateg på Stadskansliet
- Lokala ungdomssamordnare/verksamhetsutvecklare i stadsdelarna
- En enhetschef som arbetar lokalt med föräldrastödsutbildningar
- En verksamhetsutvecklare och en mångfaldsutvecklare på Arbetslivsförvaltningen
- En verksamhetsutvecklare inom området våld i nära relation.
- En projektanställd för att driva det våldsförebyggande projektet En kommun fri från våld.
- En strateg för arbetet med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- Personer som arbetar med hälsofrämjande och förebyggande för äldre
- m fl

I matrisen nedan redovisas ett axplock av allt som görs inom Borås Stads verksamheter för att nå det nationella folkhälso målet att skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. I de flesta av de beskrivna aktiviteterna finns samverkan med andra organisationer och den ideella sektorn.

Målområde	Vad?	Hur?	Indikatorer/uppföljning Se Borås Stads välfärdsbokslut
Delaktighet och inflytande	Medborgarinflytande	<ul style="list-style-type: none"> - I samband med att olika mötesplatser t ex aktivitetsplatser byggs har man dialog med berörda invånare. - Dialoger om trivsel och trygghet i stadsdelarna. - Trygghetsvandringar i bostadsområden och skolan. - Lokala boenderåd i bostadsområden. - Ungdomsråd, centralt och lokalt i stadsdelarna. - Uppföljning av inflytande i åtgärdsplan för välfärdsbokslutet. - Vid nybyggnation i en befintlig stadsdel arbetar vi för att göra invånarna delaktiga i processen och skapa inflytande i samhällsplaneringen. En del av processen innefattar även att hållbarhetscertifiera hela stadsdelen.	Välfärdsbokslut LUPP (Indikatorer se välfärdsbokslut) Hälsa på lika villkor
Ekonomiska och sociala förutsättningar	Insatser för att stärka befolkningen i resurssvaga områden	<ul style="list-style-type: none"> - Deltagande i Healthy Cities-nätverket med fokus på bl a jämlika livsvillkor och äldres hälsa. - Resursfördelningsmodell för stadsdelarnas verksamheter - Hela arbetslivsförvaltningen och deras verksamhet inriktas mot att de som har försörjningsstöd och ligger långt ifrån arbetsmarknaden ska komma i arbete eller annan sysselsättning. - Tandhälsa är en prioriterad fråga i de stadsdelar som har mest behov. - Ökad service i resurssvaga områden såsom Norrby, Hässleholmen, Hulta, Kristineberg och Sjöbo. - Inom ramen för stadens sociala investeringsfonderna görs satsningar i utsatta områden - Översättningar av material till olika språk - Insatser för att öka simkunnigheten bland vuxna, med särskilt fokus på kvinnor i resurssvaga områden.	Välfärdsbokslut Hälsa på lika villkor

	Socialt stöd	<p>Att öka antalet unga som har ett bra vuxenstöd</p> <ul style="list-style-type: none"> - mentorskap - fritidsgårdspersonal i skolan - fritidsgårdar i alla områden - Brygghuset, en mötesplats av och för unga - Utbildning till personal, t ex MI - Föräldrastöd - SSPF (samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid) 	Välfärdsbokslut LUPP
Miljöer och produkter	<p>Barnsäkerhet Idrottssäkerhet Äldresäkerhet Trygghet</p>	<p><u>Barnsäkerhet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnsäkerhetsbroschyr till alla förstagångsföräldrar. - Säkra och trygga förskolor - Trygghetsvandringar i skolan. - Simkunnighet, med särskilda insatser för att öka vattenvanan bland 5-åringar. - Cykelsäkerhet - Hjärt/lungräddningsutbildning för åk 5 och personal <p><u>Idrottssäkerhet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Säkra och trygga föreningar <p><u>Äldresäkerhet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Äldreportal på boras.se/aldre - Äldresäkerhetsdagar och anhörigdagar - Föreläsningar - Äldresäkerhetsmapp med information - Fixartjänster - Förebyggande information till 80 åringar - Broddar till äldre 	<p>Skaderegistrering Välfärdsbokslut Säker och trygg kommuns indikatorer Trygghetsmätningen Hälsa på lika villkor</p>

		<u>Trygghetsskapande:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Brottsförebyggande råd finns centralt och lokalt i stadsdelarna. - Grannsamverkan - Samverkan med andra myndigheter mot grov organiserad brottslighet. - Brottsofferdagarna - Människan bakom uniformen - Borås rent och snyggt - Trygghetsgruppen (arbete bl a mot våldsbejakande extremism)	
Fysisk aktivitet	Satsningar på fysisk aktivitet	Aktivitetsplatser för alla åldrar i olika delar av staden. Borås aktivaste företag/arbetsplats utses varje år. Samverkan med föreningar för att öka den fysiska aktiviteten i skolan. Utlåning av stegräknare och stavar på mötesplatser.	Välfärdsbokslut Hälsa på lika villkor Utlåningsfrekvens
	Hälsoveckan	Återkommande hälsofrämjande aktiviteter riktade till befolkningen under vecka 42.	Uppföljning med enkät
Matvanor och livsmedel	Förbättra matvanorna i befolkningen.	<ul style="list-style-type: none"> - Informationsinsatser i verksamheterna. - Frukost i skolan. - Kostinformation i samverkan med Folktandvården. - Följer upp barnens BMI ur ett befolkningsperspektiv årligen i åk 4.	Välfärdsbokslutet. Hälsa på lika villkor

<p>Tobak, alkohol narkotika, dopning och spel.</p>	<p>Drogförebyggande arbete</p>	<p>Deltagande i det europeiska nätverket ECAD , där kommuner tillsammans verkar för en restriktiv narkotikapolitik.</p> <p><u>Utbildningsinsatser till personal:</u> MI (motiverande samtal) till personal DAGS, ledarutbildning Cope, ledarutbildning</p> <p>Ökad satsning på ANDT-förebyggande insatser i gymnasieåldern.</p> <p><u>Föreläsningar:</u> DAGS i grundskolans högstadium. Föreläsningar till verksamheter och personal Föreläsningar riktade till allmänheten</p> <p>Borås gym i samverkan för en dopningsfri miljö.</p> <p>Minska tillgängligheten;</p> <ul style="list-style-type: none"> - genom att Tillståndsenhetens verksamhet kopplats till folkhälsoenheten och att tillsynen av försäljning av tobak, och då särskilt till underåriga, intensifierats - genom samverkan med olika myndigheter för att motverka att oseriösa krögare får servera alkohol - genom samverkan med polisen vid sommartorsdagar, skolavslutningar och andra ”risk”-helger, då kommunens fältpersonal har extrabemanning och polisen arbetar med direktförverkande av alkohol - medverkan i Tänk Om, ett gemensamt projekt mellan Borås Stad, Folkhälsomyndigheten, Systembolaget och IOGT-NTO i arbetet för att hjälpa föräldrar att sätta gemensamma gränser kring alkohol.	<p>Välfärdsbokslutet. CAN LUPP Hälsa på lika villkor</p>
---	------------------------------------	--	--

		<p>Utbildning i Ansvarsfull alkoholserving riktad till personal på serveringsställen, i samverkan med andra myndigheter.</p> <p>Implementering och uppföljning av ANDT-riktlinjer inom fritid och grundskola.</p>	
--	--	---	--